

Kaupan liiton ja PAM:n yhteiset tulkinnat ja ohjeistukset Kaupan työehtosopimuksen (1.2.2020-31.1.2022) eräistä muutoksista

Liitot kehottavat kiinnittämään erityistä huomiota seuraaviin työehtosopimuksen muutoksiin (muutos kirjattu vihreällä):

3 § TYÖSOPIMUS JA KOEAIKA

3. Koeajan pituus on enintään 6 kuukautta.

12 kuukautta lyhyemmässä määräaikaisessa työsuhteessa koeaika saa pidennyksineen olla enintään puolet työ sopimuksen kestoajasta.

Liittojen tulkinta

Koeaika piteni 1.4.2020 4 kuukaudesta 6 kuukauteen. Kuitenkin vasta 1.4.2020 **tai sen jälkeen alkaneissa** työsuhteissa voidaan sopia 6 kuukauden mittaisesta koeajasta.

5 § TYÖSUHTEEN PÄÄTTYMINEN JA LOMAUTUS

3. **Konttorityöntekijöillä ja tukkumyyjillä voidaan 1. ja 2. kohdista poiketen sopia molempien osapuolten irtisanomisajaksi 1 kuukausi.**

Liittojen tulkinta

Konttorityöntekijöiden, tukkumyyjien ja -ostajien irtisanomisaikaehtoa muutettiin siten, että molemmin puolin voidaan sopia jatkossa 1 kuukauden irtisanomisajasta huolimatta työsuhteen kestosta. Määräys astuu voimaan siten, että vasta 1.4.2020 **alkaen** voidaan konttorityöntekijän irtisanomisajaksi sopia molemmin puolin 1 kuukausi. Selvyyden vuoksi todettakoon, että tämä mahdollisuus koskee myös jo ennen 1.4.2020 alkaneita työsuhteita.

Vaikka Kaupan työehtosopimuksen määräyksessä puhutaan konttorityöntekijöistä ja tukkumyyjistä, koskee sama määräys myös tukkuostajia.

6 § TYÖAIKA

Työvuoroluettelo

7. Työvuoroluettelo annetaan tiedoksi viimeistään 2 viikkoa ennen työviikon alkamista.

Työajan tasoittumisjakson ollessa vähintään 19 viikkoa työvuoroluettelo annetaan tiedoksi viimeistään 3 viikkoa ennen työviikon alkamista.

Liittojen tulkinta

Aikaisemmin käytettäessä vähintään 9 viikon tasoittumisjärjestelmää oli työvuoroluettelo annettava tiedoksi viimeistään 3 viikkoa ennen työviikon alkamista. Määräystä muutettiin siten, että jatkossa 3 viikon ilmoitusaikaa tulee käyttää vähintään 19 viikkoa kestävien tasoittumisjärjestelmien kohdalla. Muuten ilmoitusaika on 2 viikkoa tai työpaikkakohtaisesti sopien vähintään 1 viikko. Jatkossa työvuoroluettelon julkaisuajankohdaksi voidaan sopia 1 viikko huolimatta tasoittumisjärjestelmän pituudesta. Työpaikkakohtainen sopimus pitää solmia työehtosopimuksen 23 §:n mukaisesti. Jos työpaikalla on

luottamusmies, asiasta sovitaan hänen kanssaan. Muussa tapauksessa asiasta sovitaan ao. henkilöstöryhmän kanssa.

Määräystä työvuoroluettelon 2 viikon ilmoitusajasta 9-18 viikon mittaisissa tasoittumisjärjestelmissä voidaan soveltaa vasta 1.4.2020 alkaen. 31.3.2020 asti työvuoroluettelot on julkaistava noudattaen vielä 3 viikon ilmoitusaikaa käytettäessä 9-18 viikon mittaista tasoittumisjärjestelmää.

Vuorokausilepo

9. Työntekijälle on annettava jokaisen työvuoron alkamista seuraavan 24 tunnin aikana vähintään 11 tunnin keskeytymätön lepoaika.

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia vuorokausilevosta toisin (23 §:n mukaisesti). Sen tulee kuitenkin olla vähintään 8 tuntia.

Työntekijän kanssa voidaan kuitenkin edellä mainitusta poiketen kertaluontoisesti sopia, että vuorokausilevon pituus on vähintään 7 tuntia.

Liittojen tulkinta:

Vuorokausilepoa koskeva määräys muuttui 1.4.2020 siten, että työnantaja ja työntekijä voivat sopia vuorokausilevosta toisin (23 §:n mukaisesti), jolloin sen tulee olla vähintään 8 tuntia aikaisemmin 7 tunnin sijasta. Työehtosopimukseen otettiin kuitenkin nimenomainen määräys siitä, että työntekijän kanssa voidaan kertaluontoisesti sopia, että vuorokausilevon pituus on vähintään 7 tuntia.

Liitot suosittelivat, että työpaikoilla osapuolet kävisivät parhaaksi katsomallaan tavalla läpi nykyiset vuorokausilepoja koskevat käytännöt, työpaikkakohtaiset sopimukset ja tarvittaessa uudistaisivat ne vastaamaan nykyistä tarvetta. 1.4.2020 voimaan astunut määräys mahdollistaa aiempaa selkeämmin tapauskohtaisen poikkeamisen ja vuorokausilevon lyhentämisen 7 tuntiin, jolloin satunnaisista poikkeamistarpeista ei tarvitse tehdä erikseen Kaupan työehtosopimuksen 23 §:n mukaista työpaikkakohtaista sopimusta.

Mikäli kuitenkin vanhat työpaikkakohtaiset sopimukset katsotaan edelleen tarpeellisiksi ja vuorokausilevon lyhentämiselle on jatkossakin tarve, on vanha työpaikkakohtainen sopimus pätemätön vain siltä osin, kun sopimuksessa on sovittu vuorokausilevon pituudeksi 7 tuntia. Tällaisten olemassa olevien työpaikkakohtaisten sopimusten kohdalla vuorokausilevon pituus on vähintään 8 tuntia ilman, että sopimusta tarvitsee erikseen päivittää pelkästään tämän osalta. Liitot kuitenkin suosittelivat tekemään tarvittavat päivitykset. Työnantajan on syytä informoida yrityksen sisäisesti muutoksesta vuorokausilevon osalta.

JOUSTAVA KOKOAIKATYÖ

Kaupan työehtosopimukseen luotiin uusi työaikamuoto, ns. joustava kokoaikatyö. Järjestelyn tarkoitus on lisätä kokoaikatyön määrää. Joustavaa kokoaikatyötä koskevaa määräystä voidaan soveltaa 1.1.2021 alkaen.

Joustavalla kokoaikatyöllä tarkoitetaan menettelyä, jossa alle 37,5 tunnin sopimuksella työskentelevälle työntekijälle maksetaan täyttä kuukausipalkkaa. Kuukausipalkan vastineeksi työntekijä sitoutuu ottamaan vastaan työvuorolistalle etukäteen merkittyjen työvuorojen lisäksi ns. joustotunteja siten, että tunnit yhteensä vastaavat kokoaikatyötä. Joustavasta kokoaikatyöstä sovitaan paikallisesti työntekijän ja työnantajan välillä.

Joustava kokoaikatyö voidaan ottaa työpaikoilla käyttöön työpaikkakohtaisella sopimuksella (23 §:n mukaisesti). Jos työpaikalla on luottamusmies, sovitaan käyttöönotosta hänen kanssaan. Tämän lisäksi työnantaja ja yksittäinen työntekijä sopivat vielä joustavasta kokoaikatyöstä työpaikkakohtaisesti (23 §:n mukaisesti).

Joustavaa kokoaikatyötä koskevat määräykset kirjattiin omaksi työaikapöytäkirjaksi Kaupan työehtosopimukseen (Joustava kokoaikatyö).

Liitot laativat joustavaa kokoaikatyötä koskevat soveltamisohjeet viimeistään 30.11.2020 mennessä. Soveltamisohjeissa tullaan tarkentamaan erinäisiä järjestelmää koskevia kysymyksiä ja antamaan tarkempia ohjeistuksia uudesta työaikamuodosta ja sen käyttöönotosta.

KILPAILUKYKYSOPIMUKSEN MUKAINEN VUOSITTAISEN TYÖAJAN PIDENNYS, VUOSIVAPAAT JA ARKIPYHÄJÄRJESTELMÄ

Kaupan työehtosopimuksessa kilpailukyky sopimuksen mukainen vuosittaisen työajan pidennys poistuu käytöstä viimeistään 31.12.2020. Tähän asti noudatetaan edelleen vanhaa vuosivapaiden ansaintaportaikkoo sekä 38 tunnin viikkotyöaika käyttäessä arkipyhäjärjestelmää.

Uudet työehtosopimuksen määräykset koskien vuosivapaiden ansaintaportaikkoo ja 37,5 tunnin viikkotyöaika arkipyhäjärjestelmässä tulevat voimaan 1.1.2021. Nämä muutokset ja niiden voimaantulo on kirjattu työehtosopimukseen nyt voimassa olevien määräysten yhteyteen. Muutoksen yhteydessä myös muita työehtosopimuksen mukaisia työaikapöytäkirjoja on yhdenmukaistettu ja palautettu kilpailukyky sopimusta edeltäneen tilaan.

Yrityksessä on edelleen mahdollista valita vuosittaisen työajan lyhennysjärjestelmä kalenterivuositain vuosivapaajärjestelmän ja arkipyhäjärjestelmän välillä.